

A Jézus-társasága vezetése alatt álló

pécsi

Pius-alapítványi kath. főgimnázium

ÉRTESITŐJE

az 1912—1913-iki iskolai évről.

PÉCS, 1913.

DUNÁNTUL NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

I. A Pius-alapítványi J.-t. kath. főgimnázium első esztendeje.

Szerény keretek közt indult meg ideiglenes otthonában (Pécs, József-utca 19.) a méltóságos és főtisztelendő dr. *Zichy Gyula* gróf, megyés püspök úr fejedelmi bőkezűségéből alapításba vett s a dicsőn uralkodó X. Pius pápa 50 éves papi jubileumának emlékére tett Pius-alapítványról nevezett kath. főgimnázium. Az alapító püspök úr Jézus-társaságát tüntette ki megtisztelő bizalmával s érintkezésbe lépve annak magyarországi főnökével, *Bús Jakab* provinciálissal, az első évre két rendes tanárt nyert a megnyíló első osztály vezetésére, a jelenleg működő igazgató és *Thalhammer János* személyében. Miután az 59873/1912. évi vkm. rendelettel az első osztály számára a nyilvánosági jogot is megnyertük, június vége óta a Kalocsáról jött igazgató az első szervezés s a berendezés munkáját végezte, úgy, hogy szeptember elején az oktatás 51 tanulóval, köztük 20 Pius-internátusi növendékkel, kezdetét vehette. Alábbiakban számolunk be a jelentősebb iskolaéleti mozzanatokról.

1912.

Augusztus 28. Alakuló tanári értekezlet.

Szeptember 2., 3., 4. Beiratások.

Szeptember 5. *Veni Sancte*, melyet Ő Méltósága, *Zichy Gyula* gróf püspök úr tartott az ideiglenes otthonban, a József-utcában. A kegyes főpásztor szeretettől áradó szavakkal üdvözölte az új intézetet s bevezette tanárait. Ezután *Jablonkay Gábor* igazgató megköszönte a nagylelkű alapítónak szíves meghívását és a rend részéről kifejezte azon eltökélt szándékot, hogy a gondjaira bizott ifjakat komoly munkára, vallásos, tiszta életre akarja nevelni. Erre bemutatta a tanulókat egyenként, s a főpásztornak mindegyikök számára volt egy-egy nyájas szava. Az ünnepségnél a pécsi Gregorianum növendékei segédkeztek énekükkel. Fogadják ft. vezetőik ezúttal köszönetünket szerető közreműködésükért. Az ünnepély után az igazgató a tanulókkal megismertette az iskolai törvényeket.

Szeptember 6. Megkezdődtek a rendes előadások a József-utcai új házban. A Pius-internátus növendékei s vezetői azonban még az egész hónapon át a püspöki szeminárium vezetőségének vendégszeretét élvezték s a szemináriumban laktak, minthogy az új épületbe még nem vonúlhattak be.

Szeptember 9. Első félévi módszeres tanácskozás.

Október 11. Iskolakötelesek bejelentése a városnál.

Október 15. A székesfehérvári tankerületi kir. főigazgató, nagyságos és főtisztelendő *Kárpáti Kelemen* premontrei kanonok úr hivatalos látogatását tartotta.

Október 25. *Ludwig Ferenc* dr., tb. városi főorvos, kerületi orvos, 34 tanulót újra oltott.

December 15. Második ellenőrző tanári tanácskozás.

December 21—január 2. Karácsonyi szünet.

1913.

Január 26. Első félévi osztályzó értekezéslet.

Január 31. Második félévi módszeres értekezéslet.

Február 11. Méltóságos *Boncz Ödön* dr., miniszteri tanácsos úr, mint méltóságos *Zichy Gyula* gróf megyéspüspök úr vendége, meglátogatja az intézetet.

Március 10. Ellenőrző tanácskozmány.

Március 15—25. Húsvéti szünet.

Április 11. Alkotmányos ünnep.

Április 12. Méltóságos és főtisztelendő dr. *Zichy Gyula* gróf püspök úr, alapítónk, neve ünnepe.

Április 20. Iskolai díszakadémia az alapító megyés püspök úr névünnepe alkalmából.

Május 8. Ellenőrző tanácskozmány.

Május 18. Békenap.

Június 8. Koronázási emlékünnep.

Június 20. Hittani vizsgálat.

Június 23—24. Magánvizsgálatok.

Június 25—26. Osztályvizsgálatok.

Június 26. Osztályzó értekezéslet.

Június 29. Iskolai záróünnepély.

II. Tanári kar.

A tanár neve	Tantárgy, osztály	Heti óraszám	Tanári évek száma
Jablonkay Gábor, J. t. áld. pap, a rendház, gimnázium és internátus igazgatója	Vallástan I. Magyar nyelv I. Latin nyelv I.	13	6
Thalhammer János, J. t. áld. pap, r. t.	Földrajz I. Természetrajz I. Mathematika I. Rajzoló geometria I. Szépírás I.	13	36
Báter János, világi, a pécsi püsp. tanítóképzőintézet rendes tanára, h. óraadó tanár a gimnáziumban	Testgyakorlás I.	2	13

Pedellus : **Horváth Ferenc.**

III. Tanterv.

A tananyagot a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1899. évi 32.818. sz. és 1903. évi 43381. sz. rendeleteivel helybenhagyott „Gimnáziumi Tanítás Terve” és a reá vonatkozó „Utasítások” alapján végeztük.

Rendes tantárgyak.

I. osztály.

Osztályfő: Thalhammer János.

Vallástan. Heti 2 óra.

Tanár: Jablonkay Gábor.

Tankönyv: Róm. kath. nagyobb katekizmus. II. kiad., Budapest, 1911. Szent István Társulat.

Magyar nyelv. Heti 5 óra.

Tanár: Jablonkay Gábor.

Tankönyvek: a) Szinnyi József dr., Rendszeres magyar nyelvtan. 12. kiadás. Budapest, 1910. Hornyánszky. b) Szinnyi József dr., Magyar olvasókönyv. I. rész. 12. kiadás. Budapest, 1910. Hornyánszky. c) Vargha Damján dr., Magyar helyesírás. 2. kiadás. Budapest, 1908. Szent István Társulat.

Olvasmányok: a) Prózaiak: Népmesék: 1., 2., 5., 6., 10., 13. Tanító mesék: 14., 15., 16., 17. Leírások: 22., 23. Népélet: 25., A hunok történetéből: 35., 36., 37., 39., 40. A magyarok történetéből: 42., 43., 44., 45., 46., 47., 49., sz. olvasmányok.

b) Költőiek: Krisztus és a madarak, A szél és a nap, Kis-Kúnság, Szülőföldem szép határa, A rab golya, Hadnagy uram, Füstbe ment terv, Itthon, Himnusz, Szózat.

Emlézésre: A 10., 13., 16., 17., 21., 31., 33., 50., 64., 68., 71., 76., 77. darabok.

Írásbeli dolgozatok: Kéthetenként.

Latin nyelv. Heti 6 óra.

Tanár: Jablonkay Gábor.

Tankönyvek: a) Molnár Ervin, Latin nyelvtan. Budapest, 1906. Szent István Társulat. b) Molnár Ervin, Latin olvasó- és gyakorlókönyv. Budapest, 1906. Szent István Társulat.

Olvasmányok: Az olvasókönyv 1., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 13., 15., 17., 18., 20., 21., 24., 25., 28., 29., 30., 31., 32., 34., 35., 36., 38., 40., 42., 43., 46., 47., 49., 50., 51., 54., 55., 56. darabjai latinból-magyarra s a megfelelő magyar-latin fordítási gyakorlatok.

Emlézésre: A 6., 14., 20., 21., 25., 38., 46., 56. számú darabok.
Írásbeli dolgozatok: Kéthetenként.

Földrajz. Heti 3 óra.

Tanár: Thalhammer János.

Tankönyvek. Jákó János dr. és Újházy László. A magyar királyság földrajza, a középiskolák I. osztálya számára. 3. kiadás. Budapest, 1911. Szent István Társulat.

Természetrájz. Heti 2 óra.

Tanár: Thalhammer János.

Tankönyv: Chinorányi Ede és Halmos Viktor. Természetrájz a középiskolák I. osztálya számára. Budapest, 1905. Stampfel.

Mathematika. Heti 4 óra.

Tanár: Thalhammer János.

Tankönyv: Égly Károly és Czakó Ambró dr. Számítan a középiskolák I. osztálya számára. 27. kiadás. Budapest, 1911. Lampel R.
Írásbeli dolgozatok. Havonként.

Rajzoló geometria. Heti 3 óra.

Tanár: Thalhammer János.

Tankönyv: Huszka József, Rajzoló geometria. I. rész. Budapest, 1910. Lampel R. 3. kiadás.

Szépírás. Heti 1 óra.

Tanár: Thalhammer János.

Mintafüzet: Vajda Pál, Szépírási minták. Budapest, 1912. Lampel Róbert.

Testgyakorlás. Heti 2 óra.

Tanár: Báter János.

IV.

Ifjúsági kör és magánszorgalmi tevékenység.

Ünnepély.

November havában szerveztük a tehetségesebb tanulók nyelvészeti körét, az úgynevezett akadémiát, amelynek tagjai főképp a *Liber Sexti* alapján a latin nyelvben való nagyobb jártasságra törekedtek. Többekkel közöttük szép sikerrel kísérthettük meg a könnyebb szerkezetű latin mondatokkal való beszélgetést is a már tanult szavakból. A latin számolásban is többen gyakorolták magukat. Magánszorgalmi fordításokra vállalkoztak főképp Schmidt Jenő, Lakatos Mihály, Cižek Antal.

Az akadémikusok folyó év április 20-án az alapító főpásztor úr neve ünnepe alkalmából díszakadémiát rendeztek, amelynek tárgya a következő volt:

Disz-akadémia, rendezzi a pécsi Pius-alapítványi gimnázium első osztálya, méltóságos és főtisztelendő Zichy Gyula gróf megyés püspök úr tiszteletére. Műsor. 1. *Ének*: Ó dicsőséges . . . Pázmány P.-tól. Régi magyar dallám. 2. *Előszó*. Mondja: Dokupil Dezső. 3. *Latin beszélgetés* egyszerűbb mondatokkal, körülbelül 700 szóra terjedő szókincsből. A föladott kérdésekre válaszolnak: Cižek A., Lakatos M., Löffer A., Ruzsinszky L., Schmidt J., Tombi F. 4. *Anyám tyúkja*. Petőfi S.-tól. Szavalja: Mihálovics L. 5. *Fejszámolás latinul*. Vállalkoznak: Belloncsik A.—Czenta J.; Blum J.—Jäger A.; Kresz H.—Sey L. 6. *Magyarország földrajzából* . . . versenyeznek a szaktanártól kijelölt párok. 7. *A közepes tanulók feleltetése sorshuzás útján a latin nyelv végzett anyagából*. 8. *Zárszó*. mondja: Schmidt Jenő. 9. *Ének: Nagyaszonnyunk* . . . Aiblinger dallama szerint.

V. Könyvtár és szertárak.

1. *A rendházi és tanári könyvtár* első berendezésére 4000 koronát fordítottunk, s az jelenleg 840 kötetből áll. Hozzá járul nagys. Jellachich Károly dr. úr ajándékaként a „Természettudományi Közöny” teljes sorozata 44 kötetben, s a Franklin-Társulattól a „Jeles írók iskolai tára” 94 kötetben s még 5 mű. A nagylelkű adományozók fogadják ez úton hálás köszönetünket.

2. *Az ifjúsági könyvtár* kezdetét vétel útján szerzett 160 kötettel vetettük meg.

3. *Szertári* felszerelésünk egyelőre a közvetlenül szükséges szemléltető philologiai és természetrajzi képek (60 db.), három térkép és egy földgömb beszerzésére szorítkozott. Thalhammer János tanár szakszerűen rendezett bő légygyűjteménye már nagyobb igényeknek is megfelelő szertár kiindulópontját van hivatva képezni. Ezenkívül a pozsonyi Jézus-társasági kollégium fizikai- és természetrajzi szertárát is átvettük.

VI. Testi nevelés.

A rendes testgyakorlatokon kívül a Pius-internátus növendékei naponként sétára mentek, főképp a mecseki erdőbe, s február óta heti két órában külön svédornagyakorlatokat végeztek. A bejáró tanulókat Thalhammer tanár vezette kisebb-nagyobb csoportokban a szabadba természetrajzi megfigyelés, gyűjtés, okulás céljából.

VII. Kitüntetések.

I. Az első érdemkeresztet nyerte az összes tantárgyakból:
LAKATOS MIHÁLY

Jutalmat nyertek:

A vallástanból: *Dokupil Emil Dezső.*

Megközel.: Schmidt Jenő, Cižek Antal, Lakatos Mihály.

A magyar nyelvből: *Lakatos Mihály.*

Megközel.: Cižek Antal, Schmidt Jenő.

A latin nyelvből: *Cižek Antal.*

Megközel.: Schmidt Jenő, Lakatos Mihály, Löffer Alfréd.

A földrajzból: *Schmidt Jenő.*

Megközel.: Belloncsik Aladár, Lakatos Mihály, Tombi Ferenc.

A természetrajzból: *Nagy Ferenc.*

Megközel.: Lakatos Mihály, Löffer Alfréd, Waldhauser Jenő.

A matematikából: *Tombi Ferenc.*

Megközel.: Czenta József, Schmidt Jenő, Belloncsik Aladár.

A rajzoló geometriából: *Czenta József.*

Megközel.: Waldhauser Jenő, Nagy Ferencz.

II. A Pius-internátusban arany érdemkeresztet nyert:
CÍZEK ANTAL.

Érdemkeresztet nyertek: *Schmidt Jenő.*

Lakatos Mihály.

Dokupil Dezső.

VIII.

A FŐGIMNÁZIUMI IFJÚSÁG ÉRDEMSOROZATA

AZ 1912—1913. ISKOLAI ÉV VÉGÉN.

Az érdemsorozati jegyek fokozatát megállapította a nagymélt. vall. és közokt. m. kir. miniszter 1876. évi júl. hó 22-én kelt 12.787. sz. és később 1886. évi március hó 10-én kelt 1159. sz., és legújabban 1890. évi 33.573. sz. alatt kelt rendeletével. (Középisk. rendtartás 48.)

Erkölcsei viselet.

- 1 = jó.
- 2 = szabályszerű.
- 3 = kevésbé szabályszerű.
- 4 = rossz.

Tanulmányi előmenetel:

- 1 = jeles.
- 2 = jó.
- 3 = elégséges.
- 4 = elégtelen.

A rövidítések magyarázata:

P. i. = Pius internátusi növendék; — **öd.** = ösztöndíjas; — **fm.** = fölmentve. A róm. kath. ifjak vallása nincs jelezve.

Első osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									
	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Mathematika	Rajzoló geometria	Szépíráás	Testgyakorlás	Magaviselet
Belloncsik Aladár P. i.	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1
Bischof Dezső	3	4	4	3	3	4	3	3	2	2
Blum Ferenc	1	3	3	3	2	1	2	2	2	2
Bognár Lajos	2	3	3	2	2	3	3	3	2	1
5. Budimácz Imre P. i.	2	3	3	2	3	3	3	3	1	1
Cižek Antal P. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Czenta József P. i.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1
Darányi István P. i.	2	3	3	3	2	3	2	2	2	1
Dokupil Emil Dezső P. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
10. Feld Alajos P. i.	2	3	3	3	2	2	3	3	1	1
Gebauer István P. i.	2	3	3	2	2	3	2	2	3	1
Gyenis András P. i.	1	2	2	1	2	2	2	3	3	1
Hábel Vince P. i.	1	3	2	2	2	2	2	2	1	1
Herbeck Antal öd.	2	2	3	2	1	2	2	1	1	1
15. Jäger Antal P. i.	1	2	3	1	1	2	3	2	2	1
Katona Ferenc	1	3	4	3	3	4	3	2	2	2
König János	1	3	3	2	3	3	2	1	1	1
Krammer János	1	3	2	2	2	2	3	2	2	1
Kremer István	2	2	2	1	2	2	2	3	1	1
20. Kresz Henrik	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1
Lakatos Mihály P. i.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Löffler Alfréd	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1
Magyar István	2	3	3	2	2	3	3	3	2	1
Mandeville Ferenc P. i.	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2
25. Mihálovics László	2	2	3	2	3	3	3	2	2	2
Mittinger Géza	3	3	3	3	3	4	3	3	2	2
Molnár Géza P. i.	1	2	3	2	2	1	3	3	1	2
Nagy Ferenc P. i.	1	2	2	2	1	1	1	2	2	1
Náray Ede	2	3	4	3	3	4	3	3	1	2
30. Péter Tivadar	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2
Petz Vilmos	3	3	4	3	3	4	3	2	1	2

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Magaviselet	
	Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Mathematika	Rajzó geometria	Szépírás		Testgyakorlás
Poľcsák József	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Romeisz Gyula	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2
Ruzsinszky László	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
35. Schmidt Jenő P. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Sey Lajos P. i.	2	2	3	2	2	1	3	2	1	1
Stábel Lajos	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Stollár Mihály P. i.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Szabó Pál	3	3	4	3	1	4	3	3	3	1
40. Toller Gyula	3	4	4	3	3	4	3	3	1	2
Tombi Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1
Virág Sándor P. i.	1	3	3	2	2	2	3	2	1	1
Waldhauser Jenő P. i.	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
<i>Magántanulók :</i>										
Cseh Ferenc	2	2	2	2	2	2	2	3		
Farkas József	1	2	2	1	1	2	2	2		

Vizsgálatlan maradt betegség miatt: Faller Alajos P. i.

Kilépett: Buday László, Jahn Jakab, Schneider Géza, Verle István
Vörös József.

Összesen : 51.

IX. A tanulók statisztikája.

1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Osztály	Nyilvános tanulók												Magántanuló			
	Fel- vétetett	Magántanuló left	Önként kimaradt	Tanács folytán távozott	Kizárattott	Betegség	Baleset	Öngyilkosság	Osztályvizsgálatról elmaradt	Június, illetőleg május hóban osztályvizsgálatot tett	Potló osztályvizsgálatot tett	Összesen osztályvizsgá- latot tett	Fel- vétetett		Osztály vizsgálatot tett	
						következtében meghalt							fiú	leány	fiú	leány
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
I.	49	—	—	5	—	—	—	—	1	43	—	43	2	—	2	—

3. A felvett nyilvános tanulók megbetegedései s az igazgatói és tanárkari megrovások száma.

Osztály	Megbetegedések			Megrovások	
	A könnyű	A súlyos	A fertőző (esetleg jár- ványos)	Az igazgatói	A tanárkari
	nem fertőző				
	megbetegedések száma			megrovások száma	
1	2	3	4	5	
I.	—	1	7	—	—

4. A nyilvános és magántanulók megoszlása dec. 31. kor szerint.

Osztály	A nyilvános és magán- tanulók egy- üttes létszám dec. 31-én,	A nyilvános és magántanulók együttes létszámából dec. 31.					
		9.	10.	11.	12.	13.	14.
		évét már betöltötte					
1	2	3	4	5	6	7	
I.	47	—	20	17	8	2	—

5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása honosság és szülők (gyámjuk, illetőleg más törvényes gondviselőjük) állandó lakóhelye szerint.

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók											
Osztály	Összes száma	K ö z ü l			száma. akiknek szülője (gyámja, illetőleg más törvényes gondviselője) állandóan						
		magyar honos volt		Külföldi honos volt	ugyanazon		a magyar anyaország más törvényhatóságában	Horvát-Szlavonországban	Külföldön még pedig		
		magyarországi	horvát-szlavonországi		községben (az iskola székhelyén)	vármegye más községében			Auszt-riában		
		illetőségü			l a k o t t						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
I.	45	43	2	—	11	16	16	2	—	—	—

6. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása törvényhatóságokint szülők (gyámjuk, illetőleg más törv. gondviselőjük) magy. orsz. állandó lakóhelye szerint.

Osztály	A) Magyar anyaország					Horvát-Szlavonország	Magyar birodalom özszs.
	a) Vármegyék				b) Városok	Vármegyék	
	Bács-Bodrog vm.	Baranya vm.	Somogy vm.	Tolna vm.	Pécs thj. v.	Belovár-Körös vm.	
	1	2	3	4	5	6	
I.	—	16	4	12	11	2	45

7. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása szülőik (gyámjuk illetőleg más törvényes gondviselőjük) foglalkozása (társadalmi állása) szerint.

O s z t á l y		Mind- össze	
1	Nagybirtokos nagybérítő (1000 kat. holdnál nagyobb birtokkal, ill. bérlettel)	1	30
2	Középbirtokos, középbérítő (100—1000 kat. holdnyi birtokkal ill. bérlettel)	—	—
3	Kisbirtokos, kisbérítő (100 kat. holdnál kisebb birtokkal ill. bérlettel)	9	—
4	Kisbirtokos-napszámos (kisbérítő-napszámos)	—	—
5	Egyéb östermező (feles, majoros, kertész, halász)	4	—
6	Gazdasági tisztviselő	—	—
7	Egyéb gazdasági segédszemély (földműves-napszámos, gazdasági cseléd)	2	1
8	Nagyiparos, bánya-nagyvállalkozó	1	—
9	Kisiparos, bánya-kisvállalkozó	7	1
10	Ipari v. bányászati tisztviselő	1	—
11	Egyéb ipari v. bányászati segédszemély (előmunkás, segéd, munkás stb.)	—	—
12	Nagykereskedő, nagyvállalkozó	—	—
13	Kiskereskedő, kis vállalkozó	4	1
14	Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő	1	4
15	Egyéb kereskedelmi v. közlekedési segédszemély (altiszt, segéd, szolgálta)	4	—
16	Köztszövetség (papok, tanárok és tanítók kivételével) közhivatalban alkalmazott díjnok	—	—
17	Pap	—	—
18	Tanár, tanító	6	1
19	Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész stb.) ilyeneknél alkalmazott	1	—
20	Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolgálta	—	—
21	Katonatiszt (honvédtiszt, csendőrtiszt)	—	—
22	Katona-altiszt (honvéd-altiszt, csendőr-altiszt)	1	2
23	Külföldről v. közlekedési meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	2	—
24	Tökés, járadékos, háztulajdonos	—	—
25	Nyugdíjas tisztviselő v. az értelmiség körébe számítható egyéb nyugdíjas	—	—
26	Nyugdíjas altiszt, szolgálta v. munkás	1	—
27	Magánzó, eltartásos	—	—
28	Egyéb és ismeretlen foglalkozású	—	—
29	Arvaházi, szeretetházi tanulók	1	—
Mind-össze		30	45
I.		—	—

8. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása vallás és anyanyelv szerint.

O s z t á l y																																																		
Az osztályvizsgálatot tett tanulók összes száma																																																		
Az osztály vizsgálatot tett tanulók közül																																																		
v a l l á s ú																																																		
a n y a n y e l v ű																																																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24																											
45	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4																											
szertartású róm. kath.						református			ágostai h. ev.			görög keleti			unitárius			izraelita			baptista			magyar			német			tót			oláh			ruthén			horvát			szerb			olasz			Összesen nem magyar		

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása nyelvismeret szerint.

O s z t á l y																																																																																																																																																																																																							
Az osztályvizsgálatot tett magyar anyanyelvű tanulók közül																																																																																																																																																																																																							
Az osztályvizsgálatot tett nem magyar anyanyelvű tanulók közül																																																																																																																																																																																																							
Az osztályvizsgálatot tett anyanyelvű tanulók közül magyarul is tudott																																																																																																																																																																																																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31																																																																																																																																																																									
26	19	17	—	—	—	2	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4																																																																																																																																																																								
csak magyarul										más nyelven is										csak anya nyelvén										más nyelven is										csak németül										csak tótul										csak oláhul										csak ruthénul										csak horvátul										csak szerbül										csak olaszul										csak egyéb hazai nyelven										német										tót										oláh										ruthén										horvát										szerb										olasz										összes nem magyar									

X. Értesítés a jövő iskolai évről.

a) Felvétel.

1. Az előzetes beiratás június 30-tól július 5-ig lesz bezárólag, délelőtt 9—12-ig a jelentkező róm. kath. tanulók számára. (József-utca 19. sz. földszint.)

2. Szabályszerű felvétel. Szeptember hó 1., 2., 3. napján lesz a tanulók szabályszerű felvétele és beiratása. Ezentúl egy hétig csakis a késedelmüket szigorúan igazoló tanulókat veheti fel az igazgató. A még később jelentkezők fölvetelét az igazgatóság útján benyújtott folyamodványra a tankerületi főigazgató engedheti meg. (1894. október 15-én 50.668/93. min. rendelet.)

Azoknak, kik az iskolai év első hónapja után lépnek be az intézetbe, az addig végzett tananyagról vizsgálatot kell kiállaniok. (Rendtartás 2. §.)

A rendes beiratás ideje 1913—14. évre: Szeptember 1., 2., 3. napján délelőtt 9—12-ig.

3. Módja. A beiratást megelőzi orvosi szemvizsgálat. Mindnyájan az orvosi szemvizsgálati cédulának száma szerint, osztályonként, a következő sorrendben iratkoznak:

Szeptember 1-én és 2-án délelőtt az I. osztály.

Szeptember 3-án délelőtt a II. osztály.

Beiratási díjak: A beiratási díj 10 korona; a szorosan vett tandíj 40 korona. A tandíjnak két részletben való lefizetése nem fog megengedtetni. A befizetett tandíj nem jár vissza sem kimaradás, sem eltávozás esetében.

4. *Tandijmentesség*. Tandijmentességért akár egészben, akár részben szegénységi bizonyítvány mellékletével kell folyamodni az igazgatósághoz, de már előre a nagyszünet alatt, augusztus hó 20-ig bezárólag. A féltandijmenteseknek a beiratásnál tartozásuk másik felét azonnal le kell fizetniök. Vidékről jövő új deák nem számíthat tandijmentességre, valamint olyan tanuló sem, akinek egynél több jója vagy szabályszerű magaviselete van.

5. Az ünnepi *Veni Sancte* szeptember hó 4-én tartatík; utána törvényolvasás.

Szeptember hó 5-én megkezdődnek a rendes előadások.

6. *Fölvételi föltételek.* A gimnáziumba az 1883. évi XXX. t.-c. 10. §-a értelmében csak oly növendékek vétetnek föl, kik életük kilencedik évét már betöltötték és vagy arról, hogy a népiskola négy osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy fölvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mértékű képzettséggel bírnak. Tizenkét évesnél idősebb tanuló fölvétele fölött a tanári testület határoz.

7. *Beiratási okiratok.* A fölvételkor tartozik a tanuló fölmutatni keresztelő levelét, illetőleg születési bizonyítványát, továbbá orvosi bizonyítványt arról, hogy mikor volt utólszor beoltva s mily eredménnyel, úgyszintén föl kell mutatni legutolsó bizonyítványát. A beadott okiratok az igazgatónál maradnak.

A középiskolák egy-egy osztályába rendszerint 60 nyilvános tanulóval több nem vehető föl, kivéve, ha párhuzamos osztályok állanak rendelkezésre. (1883. XXX. t.-c. 17. §.)

8. *Fellépés.* Ugyanazon iskola egyik osztályából a következő felsőbb osztályba csak azon tanuló léphet fel, ki az elvégzett osztály rendes tárgyaiból — nem számítva ide a szépírást és tornázást — legalább is elégséges osztályzatot kapott.

9. *Átlépés más intézetbe.* Nyilvános középiskolából a megfelelő ugyanazon nemű intézetbe átlépni kívánók előbbi intézetük iskolai okmányaival (bizonyítvány és évi értesítő) tartoznak igazolni, hogy a megelőző osztályt a rendes tantárgyakból legalább is elégséges sikerrel végezték.

Másnemű középiskolából jövő növendékek csak akkor vehetők föl a következő osztályba, ha az általuk elhagyott tanintézet okirataival (bizonyítvány és évi értesítő) igazolják, hogy a megfelelő osztályban kielégítő sikerrel tanulták legalább is azokat a tárgyakat, amelyek rendes tantárgyak abban az intézetben, amelybe fölvétetni óhajtanak.

Fölvételi vizsgálatok. Azok a tanulók, kik reál- vagy polgári iskolából gimnáziumba akarnak átmenni, kötelesek fölvételi vizsgálatot tenni. E vizsgálat az elhagyott és újonnan választott iskola tantervei közt vonatkozó lényeges különbözetre terjed ki.

A fölvételi vizsgálat díja 20 korona (6. §.).

10. *Szülők, helyetteseik.* A szülőknek vagy helyettesüknek is kötelességük a tanulóknak az iskolán kívül levő erkölcsös magaviselete fölött örködni. Minden tanári testület elvárja a szülők vagy helyettesük nevelői közreműködését, az iskola törekvéseinek gyámolítását abban az irányban, hogy a szülői ház is kötelességének ismeri a tanulókat az illedelem határai közt megtartani. Kívánatos, hogy valamint az iskola, úgy a házi felügyelet is törekedjék arra, hogy a tanulók mindent elkerüljenek, ami korukkal, tanulói pályájukkal meg nem fér, ami az

iskola jó szellemének árt, ami botrányt okoz, avagy a tanulók erkölcsiségét veszélyezteti (15. §.).

11. *Jelenlétük a fölvételnél.* Minden tanuló a fölvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok valamelyik különös megbizottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

Levélben vagy írásban való jelentkezésnek helye nincs (min. rend. 50,767/1894.).

Azon szülők vagy gyámok, kik Pécsen nem laknak, gyermekek vagy gyámfiuk fölvételekor alkalmas helyettest kötelesek bemutatni, kire a házi felügyeletre és nevelésre nézve kötelességüket és jogukat átruházták, hogy az a gondviselésre bizott tanulókra nézve az igazgatóság értesítését elfogadhassa (12. §.).

12. *Szállásfogadás.* Szállásfogadásra vagy változásra az igazgatóság *előleges tudomása és beleegyezése szükséges.* Ugyanennek joga és kötelessége ott, hol alapos oknál fogva a gondviselést elégtelennek vagy a befolyást épen károsnak tartja, megköveteli, hogy e tekintetben célszerű intézkedés történjék (12. §.). Osztálytársak igyekezzenek egy lakásra kerülni, legalább kettenként.

b) Félévi értesítők.

13. *Keltezés.* A tanulók a tanév alatt tanúsított szorgalmuk és előmenetelük föltüntetésére félévi Értesítőt kapnak január hó 31-én és esetleg félévenként két ízben Intővel.

14. *Aláírás.* Az Értesítőt és Intőivet a tanulók kötelesek szüleiknek vagy gyámjuknak aláírás végett bemutatni és az osztályfőnöknek a kijelölt időben visszahozni. A szállásadók az Értesítőt és Intőivet nem írhatják alá (20. §.).

15. *Elmeneteli bizonyítvány.* A visszakerült Értesítőket az igazgató irattárában őrzi a jövő tanév elejéig. Oly esetekben, midőn a tanuló az iskolai év alatt hagyja el az intézetet, az Értesítő szolgál törvényes bélyeggel, pecséttel és új kelettel ellátva elmeneteli bizonyítvánnyul (39. §.)

c) Magánvizsgálatok.

16. *Módja, ideje.* Magántanulók vizsgálatai csak a kijelölt időben és pedig a tankerületi főigazgató jelenlétében, az érettségi vizsgálatok alkalmával tartandók meg. A vizsgáló-bizottságnak tagjai az igazgató és azon osztálynak tanárai, amelyből a tanuló magánvizsgálatot tesz. A vizsgálat írásbeli és szóbeli.

17. *Díja.* A magánvizsgálatokért a tandíjon kívül 80 korona jár, mely összeg a vizsgálat előtt fizetendő (47. §.)

d) **Javító vizsgálatok.**

18. *Egy elégtelen.* Oly tanulóknak, akik egy kötelező tantárgyból kapnak elégtelen érdemjegyet és akiket a tanári testület képeseknek tart arra, hogy a szünet alatt önbuzgalmukból pótolják mulasztásukat, megadhatja azt a jogot, hogy a jövő iskolai év kezdetén javító vizsgálatot telessenek, de csupán abban az intézetben, ahol tanultak (41. §.). Ezen tanulók július 5-ig bélyegtelen folyamodvánnyal és bizonyítványuk mellékletével a helybeli igazgatósághoz folyamodjanak javítási engedélyért.

A javító vizsgálatok díjtanakok.

19. *Viseleti megrovás.* Oly tanuló, ki noha egy tárgyból bukott meg, de emellett „kevésbé szabályszerű“ vagy „rossz“ magaviseleti érdemjegyet kapott, valamint azon tanulók is, kik bármily két kötelező tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet, az igazgatóság útján csak fontos okok alapján folyamodhatnak javító vizsgálatra való engedélyért (14. §.). Az ilyen tanulók a Nm. min. 1894. évi 19,781. sz. a. kelt rendelete alapján a helybeli igazgatóság útján július 5-ig bizonyítványuk kíséretében folyamodványukat nagyságos Kárpáti Kelemen, székesfehérvári tankerületi kir. főigazgató úrhoz címezve a kellő indokolással nyújtsák be 1 koronás bélyeggel ellátva.

20. *Két elégtelen.* A két tárgyból való javítóvizsgálatot csak rendkívüli esetben engedi meg a tankerületi főigazgatóság.

21. *Másodszori ismétlés.* Bármely osztálynak másodszori ismétlése többé meg nem engedtetik. (Min. rendelet 1887. év 49,715. sz.) Megjegyzendő, hogy olyan tanuló is ismétlőnek tekintetik, ki előre látva bukását, kevéssel az iskolai év vége előtt kimaradt és a jövő iskolai év elején újra beiratja magát ugyanazon osztályba.

23. *A javító és felvételi vizsgálatok ideje:* augusztus hó 29., 30. és 31. napja a vizsgálati engedélyt tartalmazó idéző levélnek értesítése szerint.

e) **A nagyszünetre való utasítás.**

24. Tanítványaink és mélyen tisztelt szüleik jól felfogott érdeke követeli, hogy az erkölcsi magaviseletre vonatkozó iskolai törvények a nagy szünet alatt is érvényesüljenek és az, amit tiz hónapig nagy gonddal építettünk, két hónap alatt romba ne dőljön.

Ez okból követeljük tanítványainktól, hogy a vakációkban is mindenekelőtt vallási kötelezettségeiknek eleget tegyenek: járjanak lehetőleg naponkint a sz. misére és egyéb ájtatosságokra, gyónjanak és áldozzanak legalább havonként és el ne mulasszák a reggeli és estéli, valamint más ájtatosságaikat, kivált a szent olvasó elmondását. Azután kerüljenek mindent, ami lelki életüket veszélyeztetné;

óvakodjanak tehát a rossz társaságtól, kerüljék a táncmultságokat, a színházakat, mozgóképelőadásokat, és korcsmákat; őrizzék az erkölcstelen olvasmányoktól és rossz, egyházellenes lapoktól.

Követeljük továbbá tanítványainktól, hogy a szünidő kezdetén mindenki ft. plébánosánál vagy más egyházi személynél tisztelegjen és arra kérje, hogy igazgatója és lelki atyja szerepét elvállalni kegyeskedjék és intéseivel s tanácsával oda hasson, hogy a szünidőt Istennek, szüleinek és más jó embereknek tetsző módon töltsék.

Követeljük végre, hogy szünidői magoktartásáról szóló és ft. plébánosuktól vagy gyóntatójuktól kiállított bizonyítványt hozzanak beíratásukkor az igazgatói irodába. Aki ilyen bizonyítványt nem hoz, vagy a bizonyítványból kiderül, hogy a nagyszünet alatt magáról megfeledezett, az ne várja, hogy az intézetbe visszafogadjuk.

Tankönyv változás az 1913—1914. tanévre.

Az alkalmazandó *Új tankönyvekről* idejekorán értesítést nyerhetnek a tanulók a „*Dunántúl*“ könyvkereskedés útján (Pécs, Széchenyi-tér). Antiquárius könyveket nem fogadunk el.

Az igazgatóság.

Tartalomjegyzék.

		Oldal
I. A Pius-alapítványi J.-t. kath. főgimnázium első esztendeje	— —	3
II. Tanári kar	— — — — — — — — — —	5
III. Tanterv	— — — — — — — — — —	6
IV. Ifjúsági kör és magánszorgalmi tevékenység. Ünnepe	— — —	8
V. Könyvtár és szertárak	— — — — — — — — — —	9
VI. Testi nevelés	— — — — — — — — — —	10
VII. Kitüntetések	— — — — — — — — — —	11
VIII. A főgimn. ifjúság érdemsorozata	— — — — — — — — — —	12
Első osztály	— — — — — — — — — —	13
IX. A tanulók statisztikája	— — — — — — — — — —	15
X. Értesítés a jövő iskolai évről	— — — — — — — — — —	20
Tankönyv változás az 1913—1914. tanévre	— — — — — — — — — —	24

